

mediation: toch samen het conflict oplossen

Informatie voor mensen en organisaties die
al een juridische procedure hebben lopen

Inhoud

Mediation naast rechtspraak	5
Wat is mediation	6
Wanneer is mediation een goede keuze	8
De uitgangspunten van mediation	11
De gang van zaken bij doorverwijzing	14
De keuze van de mediator	15
De eerste bijeenkomst	15
De volgende bijeenkomsten	16
De rol van de advocaat of gemachtigde	16
Het resultaat	17
De kosten	17
Na afloop	18
Klachtenregeling	18
Voorbeelden uit de praktijk	19
Conflict in een maatschap	19
Een zakelijk conflict over contracten	20
Een arbeidsconflict	21
Problemen rond een uitkering	22
Alimentatie en verdeling na echtscheiding	22
Een andere bestemming van een woonhuis	23
Een zakelijk conflict tussen burens	24
De zelftest	26
Adressen	27

Mediation naast rechtspraak

U hebt een conflict met iemand of een organisatie en u komt er met elkaar niet uit. De meningen blijven verschillen, de standpunten verharden. Daarom bent u naar de rechter gestapt. Dat de rechter een uitspraak doet, dat is zeker. Maar het is altijd maar afwachten of u gelijk krijgt en of met een juridische oplossing alle problemen zijn opgelost.

Daarom aan u ter overweging: mediation.

Mediation is het door partijen zelf gezamenlijk oplossen van hun conflict(en) via bemiddeling door een onafhankelijke derde, de mediator.

Ook als uw procedure bij de rechter al loopt, kunt u nog kiezen voor mediation. Wie weet komt u er toch nog samen met die ander uit. Dit is niet onwaarschijnlijk, want jaarlijks worden honderden procedures gestopt, omdat partijen er met een mediator in zijn geslaagd om naar ieders tevredenheid een oplossing te vinden.

Op basis van de informatie en praktijkvoorbeelden uit deze brochure kunt u beoordelen of mediation ook iets voor u is. Als de wederpartij eveneens tot mediation bereid is, hebt u samen al een eerste stap in de richting van een oplossing gezet. Tijdens de mediation wordt de procedure bij de rechterlijke instantie stilgelegd. Wordt u het tijdens de mediation toch niet of slechts gedeeltelijk met elkaar eens, dan kunt u de juridische procedure weer voortzetten.

Hebt u na lezing van deze brochure nog vragen over mediation naast rechtspraak, dan kunt u die stellen aan de mediationfunctionaris van het gerecht waar uw procedure loopt.

Op www.mediationnaastrechtspraak.nl is ook veel informatie te vinden.

Wat is mediation

Mediation is het door partijen zelf gezamenlijk oplossen van hun conflict(en) via bemiddeling door een onafhankelijke derde, de mediator.

Partijen: particulieren, ondernemers, bestuurders, (vertegenwoordigers van) bedrijven, overheden, stichtingen, verenigingen en andere rechtsvormen. Kortom, iedereen of iedere organisatie kan een partij zijn in een conflict, dus ook in een mediation.

Zelf: ú zorgt voor de inhoud van het gesprek door het uitspreken van verlangens, wensen, emoties, feiten, argumenten, voorstellen en tegenvoorstellen.

Gezamenlijk: u zit letterlijk met elkaar om tafel en u bespreekt samen alle aspecten en achtergronden van het conflict en de oplossingsvoorstellen.

Oplossen: voor bijna elk conflict is (toch nog) een oplossing te vinden die voor alle betrokken partijen aanvaardbaar of zelfs aantrekkelijk is.

Conflict(en): in principe kunt u voor mediation kiezen in alle soorten conflicten waarvoor u ook een juridische procedure kunt aanspannen, met uitzondering van strafzaken en vreemdelingenzaken.

Bemiddeling: de mediator bemiddelt, dat wil zeggen dat hij de gesprekken zo begeleidt dat de partijen tot overeenstemming kunnen komen. De mediator levert geen inhoudelijke bijdrage en spreekt ook geen oordeel uit. Hij zorgt er wel voor dat de oplossing op uitvoerbaarheid wordt getoetst.

Onafhankelijke derde: de mediator heeft met geen van de partijen voorafgaand aan de mediation een zakelijke of persoonlijke relatie.

De mediator: is iemand die de kennis en vaardigheden heeft om een mediation tot een goed einde te brengen. Hij kan bijvoorbeeld onderhandelingen leiden en begeleiden en schijnbaar vastgelopen conflicten weer in beweging krijgen. De mediators met wie het gerecht u in contact brengt, voldoen aan strenge kwaliteitscriteria.

Wanneer is mediation een goede keuze

In principe lenen alle grote en kleine(re) conflicten zich voor mediation. Het maakt niet uit of het gaat om conflicten tussen kleine of grote ondernemingen, arbeidsgeschillen, familiezaken, burenruzies, consumentenzaken of om conflicten met de overheid. Het soort conflict bepaalt dus niet het succes van de mediation. Wat dan wel?

Al jaren wordt bijgehouden hoe mediations verlopen. Hieruit blijkt dat er een paar factoren zijn die in hoge mate bepalen of er een oplossing wordt gevonden. Die factoren hebben te maken met de motieven waarom mensen voor mediation kiezen:

- **Snel een oplossing**

Een mediation wordt gemiddeld binnen enkele maanden afgerond, soms zelfs binnen enkele weken of door een enkel gesprek van een paar uur.

- **Alles in eigen hand houden**

Dit is een van de kernpunten van mediation. Niet de mediator, niet de advocaten, niet de rechter of wie dan ook bepaalt wat er in de overeenkomst komt. Dat doet u zelf, samen met de ander natuurlijk.

- **Maatwerk**

Een gerechtelijke procedure richt zich op de juridische aspecten van een conflict. Tijdens mediation kan een oplossing gezocht worden voor alles wat met het conflict te maken heeft.

- **De relatie behouden**

Tijdens mediation krijgt eenieder de gelegenheid om alles uit te spreken en uit te praten. Daarna kunt u samen de oplossing zoeken. Op deze manier kan de persoonlijke en/of zakelijke relatie worden behouden of minimaal op een goede manier worden afgesloten.

Zelfs als u slechts één van deze motieven hebt, is er al een grote(re) kans op een succesvol verloop van de mediation. Eén belangrijke succesfactor is hier nog niet genoemd: de bereidheid om met de andere partij te onderhandelen. Een struikelblok is vaak dat de een denkt dat de ander niet wil onderhandelen. Dit is te vermijden als beide partijen een zelftest invullen - geheel vanuit eigen gezichtspunt - en op deze basis alleen voor zichzelf beslissen wat ze willen. De kans is groot dat ook de wederpartij zich bij de mediationfunctionaris meldt omdat hij voor mediation kiest. De zelftest vindt u achterin deze brochure.

Voorwaarde voor een succesvolle mediation is dat er wel ruimte moet zijn voor onderhandeling. Is die ruimte er niet, dan heeft mediation geen zin. Net zoals mensen over de bereidheid van de wederpartij nogal eens een verkeerd, vooringenomen idee hebben, zo hebben ze dit ook over het al dan niet bestaan van onderhandelingsruimte. Dit speelt bijvoorbeeld als een instantie de ene partij is. Regels zijn immers regels en daarvan mag niet worden afgeweken. Toch blijkt ook in dergelijke conflicten mediation vaak de weg tot een gezamenlijke oplossing. Dit komt doordat het in wezen niet om de regels gaat, maar om misverstanden, miscommunicatie of verkeerde bejegening. Als deze zijn opgehelderd, opgelost en opgeheven, is er ruimte om tot een oplossing te komen. De regelgeving en achtergronden kunnen over en weer nog eens worden uitgelegd en een regeling treffen ligt dan binnen bereik.

Daarbij is het vaak mogelijk om oplossingen te vinden die geen precedent scheppen en de (beperkte) onderhandelingsruimte niet te buiten gaan.

Soms pleiten praktische redenen voor mediation:

- Er lopen verschillende gerechtelijke procedures die allemaal met elkaar samenhangen en misschien zijn er ook nog andere partijen bij betrokken. De conflicten kunnen niet samenhangend in één procedure worden behandeld. Bij mediation is dit wel mogelijk.
- Het kostenplaatje kan gunstiger uitpakken. Leg de mogelijke kosten en baten van mediation en doorprocederen eens naast elkaar. (Zie pagina 17 en 18 voor informatie over de kosten van mediation en een rekenvoorbeeld.)

Mediation is niet in alle gevallen zinvol of kansrijk. Deze vorm van conflictoplossing is waarschijnlijk geen goed alternatief als:

- u al vóór de procedure zonder succes hebt geprobeerd de zaak door mediation op te lossen;
- u een principiële en openbare uitspraak wilt over een juridisch punt (bijvoorbeeld over de geldigheid van Algemene Voorwaarden).

De uitgangspunten van mediation

Bijna 70 procent van de zaken die via de rechter onderwerp van mediation worden, krijgt een geheel of gedeeltelijke goede afloop. Dit succes wordt voor een belangrijk deel bepaald door de motieven van u en de andere partij om voor mediation te kiezen (zie het vorige hoofdstuk). Maar ook de strikte uitgangspunten spelen een belangrijke rol.

- Deelname aan de mediation is vrijwillig, maar niet vrijblijvend. Als u eenmaal voor mediation hebt gekozen, dan kunt u niet zo maar wegblijven van een bespreking. Een mediation wordt altijd in gezamenlijk overleg, dus tijdens een bespreking beëindigd.
- Tijdens de eerste bijeenkomst bespreekt de mediator de mediationprocedure met u en de andere partij(en). Vervolgens ondertekenen alle partijen een mediationovereenkomst waarin de taken en verplichtingen van alle betrokkenen zijn vastgelegd.
- Hoeveel gesprekken er worden gevoerd en over welke periode, hangt af van de situatie. Veel mediations worden binnen een maand afgerond. Het is aan de partijen en de mediator om ervoor te zorgen dat de mediation niet langer dan drie maanden duurt. Bij onvoorziene omstandigheden kan daarvan in overleg met de mediationfunctionaris worden afgeweken. In uren duurt een mediation gemiddeld zeven uur. Bestuurszaken, belastingzaken en kantonzaken duren meestal korter en gecompliceerde zaken langer. Bij complexe commerciële zaken of als er veel partijen bij betrokken zijn, kan voor een eendaagse mediation onder begeleiding van twee (of meer) mediators worden gekozen.

- De gerechtelijke procedure wordt stilgelegd als u voor mediation kiest. Zodra u, de andere partij of de mediator aangeeft de mediation te willen stoppen of als u er toch niet samen uitkomt, wordt de zaak terugverwezen naar de behandelend rechter. Deze zet dan de gerechtelijke procedure voort. Als u tot overeenstemming bent gekomen, wordt de procedure gestopt.
- Er wordt gewerkt volgens regels voor vertrouwelijkheid. Dit betekent dat u in alle openheid informatie en voorstellen kunt bespreken. Nieuwe informatie die tijdens de mediation boven tafel komt, is in principe vertrouwelijk. De mediator, uzelf of de andere partij mag deze informatie niet zonder instemming van de anderen aan de rechter of derden verstrekken.
- In principe zijn alle partijen bij alle besprekingen aanwezig. Een enkele keer kan de mediator besluiten u en de andere partij(en) elk voor een afzonderlijk persoonlijk gesprek uit te nodigen.
- Uw advocaat of gemachtigde kan de mediation of delen ervan bijwonen, maar bij voorkeur alleen als de advocaat of gemachtigde van de andere partij dit ook doet.
- De mediator houdt zich aan het reglement van het Nederlands Mediation Instituut (NMI). Hierin staat onder meer dat hij een geheimhoudingsplicht heeft en onafhankelijk, neutraal en voortvarend moet optreden. Als u voor mediation kiest dan krijgt u dit reglement toegezonden.
- Als het conflict (gedeeltelijk) wordt opgelost, worden de gemaakte afspraken schriftelijk vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst.

De gang van zaken bij doorverwijzing

Rechterlijke instanties vinden het van belang dat mensen en organisaties zo veel mogelijk een geschiloplossing op maat krijgen. Als een rechterlijke instantie inschat dat uw zaak zich leent voor mediation, ontvangt u een mediationvoorstel. U hoeft niet op een voorstel te wachten, u kunt ook zelf aangeven dat u mediation wilt. In beide gevallen wordt het voor u geregeld. Hoe dit in z'n werk gaat en wat er daarna gebeurt, kunt u hier lezen.

Er zijn twee manieren waarop u een mediationvoorstel kunt krijgen:

1. U ontvangt een brief waarin u op de mogelijkheid van mediation wordt gewezen. Bij de brief zit informatie en een antwoordformulier. Als u op het voorstel ingaat, stuurt u het antwoordformulier naar de mediationfunctionaris. Die neemt zo spoedig mogelijk contact met u op om het een en ander af te spreken.
2. Tijdens een zitting kan de rechter u op de mogelijkheid wijzen. Vaak komt de mediationfunctionaris informatie geven. De mediationfunctionaris noteert uw gegevens als u voor mediation kiest. Daarna bepaalt u wie de mediator wordt en regelt hij de eerste afspraak.

Op basis van het dossier valt niet altijd goed in te schatten of uw zaak zich leent voor mediation. Daarom is er nog een derde manier waarop u voor mediation kunt kiezen nadat u de zaak aanhangig hebt gemaakt bij een rechterlijke instantie:

3. U kunt zich ook op eigen initiatief aanmelden bij de mediationfunctionaris van de rechterlijke instantie waar uw procedure loopt. Deze zal de wederpartij een voorstel tot mediation doen. Dit hoeft u dus niet zelf te doen! Natuurlijk kunt u zich ook samen bij de mediationfunctionaris melden.

Op welke manier u ook voor mediation kiest, u kunt altijd advies en informatie vragen bij de mediationfunctionaris van het gerecht waar u procedeert.

De keuze van de mediator

Voordat de eerste afspraak gemaakt kan worden, moet de mediator worden gekozen. U doet dit samen met de andere partij(en). De mediationfunctionaris geeft u een overzicht van mediators die gekwalificeerd zijn voor mediation naast rechtspraak. Dat wil zeggen dat ze gecertificeerd zijn door het NMI. Op de lijst staat bijvoorbeeld ook met welke soort zaken ze veel ervaring hebben, wat hun achtergrond is en welk tarief ze hanteren. De mediationfunctionaris kent alle mediators van de lijst en kan u goed van advies dienen. Het is belangrijk dat er nog geen persoonlijke of zakelijke band met de mediator bestaat, anders kan er belangenverstrengeling optreden. Soms wordt de mediation door twee mediators gedaan. Bijvoorbeeld bij de eendaagse mediation, bij complexe commerciële zaken of als er veel partijen bij het conflict betrokken zijn.

De eerste bijeenkomst

De mediationfunctionaris zorgt ervoor dat de eerste afspraak wordt gemaakt. Bij voorkeur vindt deze al binnen twee weken plaats, want in de praktijk blijkt dat een snelle afspraak een positieve uitkomst bevordert.

De eerste bijeenkomst begint met de bespreking van de mediationregels en de inhoud van de mediationovereenkomst. Daarna inventariseert de mediator welke punten er opgelost moeten worden en welke factoren de oplossing tot nu toe hebben belemmerd. Ook gaat hij na of de personen die aanwezig zijn de zaak tot een oplossing kunnen brengen en of zij daartoe volmacht hebben. Daarbij worden alle belangen in kaart gebracht, ook de niet-juridische. Of er tijdens de eerste bijeenkomst nog tijd is voor het zoeken van oplossingen, verschilt van geval tot geval. Soms wordt de mediation in één bijeenkomst afgerond.

De mediator begint in principe blanco aan de mediation en kent meestal de achterliggende juridische stukken niet. Zo gaat hij onbevooroordeeld de mediation in. Als hij later bepaalde stukken wil zien, dan komt dit tijdens een bespreking aan de orde.

De volgende bijeenkomsten

Aan het eind van elke bijeenkomst vat de mediator de voortgang samen en wordt er een afspraak voor een volgende bijeenkomst gemaakt. Als alle belangen in kaart zijn gebracht, wordt gezamenlijk gezocht naar oplossingen die zoveel mogelijk tegemoet komen aan eenieders belangen. Soms liggen die in de sfeer van de onderlinge communicatie, en soms zijn het puur zakelijke oplossingen. Tot slot worden de gevonden oplossingen getoetst op haalbaarheid en vervolgens vastgelegd.

De rol van de advocaat of gemachtigde

Het is belangrijk dat u elke bijeenkomst goed voorbereidt. Zet bijvoorbeeld op een rij welke belangen er allemaal spelen, ook de niet-juridische, en wat voor u echt het belangrijkste is. Dit kunt u eventueel samen met uw advocaat doen. Daarnaast is het goed alvast na te gaan wat voor de ander belangrijk zou kunnen zijn en of u hem of haar daarin tegemoet kunt en wilt komen.

Er zijn geen advocaten of gemachtigden bij de bijeenkomsten aanwezig, tenzij u daarover met elkaar andere afspraken maakt. Soms is het goed dat de advocaten erbij zijn, bijvoorbeeld als er advies nodig is over de haalbaarheid van een oplossingsvoorstel of als zij steun bij de gesprekken kunnen bieden. Maar u kunt ook tussen de bijeenkomsten door met hen overleggen.

Het resultaat

Als u het helemaal met elkaar eens bent geworden, worden de details neergelegd in een vaststellingsovereenkomst. Deze kan worden opgenomen in een proces verbaal, vonnis of beschikking. De mediator bespreekt met u of dat in uw geval mogelijk of gewenst is. De gerechtelijke procedure wordt in elk geval op korte termijn beëindigd. De mediator, uw advocaat of uw gemachtigde bespreekt met u welke stappen u daarvoor nog moet zetten.

Bent u het over een aantal zaken eens geworden en blijft er een juridisch punt over, dan kunt u hierover de beslissing van de rechter vragen. De mediator legt dan uw gedeeltelijke overeenstemming vast en geeft aan hoe u de gerechtelijke procedure kunt voortzetten. Deze procedure is dan wel vereenvoudigd en bekort door de mediation.

Hebt u geen of een gedeeltelijke overeenstemming bereikt, dan kunt u de gerechtelijke procedure direct voortzetten. In dit geval wordt de afgesproken vertrouwelijkheid van belang. Tijdens de laatste bijeenkomst bij de mediator spreekt u af welke gegevens en stukken in de procedure mogen worden ingebracht. Mededelingen over onderhandelingen of voorstellen blijven altijd vertrouwelijk, tenzij u hierover gezamenlijk uitdrukkelijk een andere schriftelijke afspraak maakt.

De kosten

Bij doorverwijzing zijn de eerste 2,5 uren met de mediator gratis. Daarna betalen de partijen gezamenlijk het honorarium van de mediator. Over de verdeling van de kosten wordt een afspraak gemaakt. Bij de keuze van de mediator geeft de mediationfunctionaris u inzicht in het tarief van de verschillende mediators. Als u een toevoeging hebt voor uw advocaat, dan kunt u ook een toevoeging krijgen voor de mediator. De mediator vraagt deze voor u aan. U betaalt dan geen extra eigen bijdrage en ook niet het honorarium van de mediator. Procedeert u zonder advocaat en hebt u recht op een toevoeging, dan vraagt de mediator die voor u aan. De eigen bijdrage komt dan voor uw rekening, maar niet het honorarium van de mediator. Heeft uw wederpartij een mediation-toevoeging en u niet, dan betaalt u de helft van het tarief van de mediator. Eenieder betaalt het honorarium van zijn eigen advocaat. Wanneer u op basis van een toevoeging procedeert, hebt u deze advocaatskosten natuurlijk niet.

Een rekenvoorbeeld voor partijen zonder toevoeging: stel een mediation duurt in totaal 7 uur. De eerste 2,5 uur hoeft u niet te betalen. Als de mediator € 150 per uur kost, dan bedragen de totale kosten 4,5 uur maal € 150 is € 675. Als er twee partijen zijn, betaalt elk de helft, oftewel € 337,50. In overleg kunt u ook een andere verdeling kiezen. Dit voorbeeld is exclusief eventuele kosten van de eigen advocaat.

Na afloop

Uw ervaringen met de doorverwijzing en mediation zijn van groot belang, omdat met uw ervaringsinformatie de voorzieningen waar nodig verbeterd kunnen worden. Daarom krijgt u bij de afsluiting van de mediation een vragenlijst om in te vullen.

Klachtenregeling

Mediation naast rechtspraak wordt onder strenge kwaliteitsnormen aangeboden. Als u toch een klacht hebt over de mediator, dan kunt u deze indienen volgens de klachtenregeling van het NMI. Klachten over andere aspecten van de mediation kunt u indienen bij het bestuur van de gerechtelijke instantie waar uw procedure loopt.

Voorbeelden uit de praktijk

Dit zijn voorbeelden van geslaagde mediations die tijdens een gerechtelijke procedure hebben plaatsgevonden. De feiten en omstandigheden zijn gewijzigd om herkenbaarheid van de zaak te voorkomen.

Conflict in een maatschap

Twee beroepsbeoefenaars werken al bijna twintig jaar samen in een maatschap. Sinds enige tijd botert het niet meer tussen de twee mannen. Over en weer zijn er beschuldigingen over de kwaliteit van het werk en de wederzijdse bejegening. De geschillen lopen zo hoog op, dat ze besluiten uit elkaar te gaan. Het ontbinden van de maatschap levert de nodige problemen op. Beiden gunnen elkaar slechts de verouderde onderdelen uit de inventaris en geen van beiden gunt de ander dat hij in het bedrijfspand mag blijven. Laat staan dat ze het erover eens zijn wie de bedrijfsnaam mag blijven voeren. Het geschil loopt uit op een procedure. Tijdens de procedure stelt de rechter mediation voor.

Onder begeleiding van de mediator krijgen de mannen eerst uitgebreid de gelegenheid om hun verhaal te vertellen. Hierdoor ontstaat er een open sfeer en wordt onderhandeling weer mogelijk. Gezamenlijk stellen ze een lijst van onderwerpen op waarover gesproken moet worden om de ontvlechting gestalte te geven. In de volgende bijeenkomsten worden ze het met elkaar eens over de bedrijfsnaam, het pand en de verdeling van de inboedel en de klanten. De ontbinding van de maatschap is daarmee binnen vijf weken geregeld.

De procedure zou zeker nog een jaar hebben geduurd. In deze zaak hebben de advocaten de bijeenkomsten bijgewoond en een grote bijdrage geleverd aan het vinden van de oplossingen.

Een zakelijk conflict over contracten

Een bedrijf uit Duitsland, producent van product X, heeft een samenwerkingsverband met een Nederlands bedrijf voor de distributie van dit product. Bovendien sluiten zij een managementcontract voor vier jaar. Het Duitse bedrijf levert professionele mankracht aan het Nederlandse bedrijf om de verkoop van product X te bevorderen. Na een jaar samenwerking naar volle tevredenheid neemt een Spaanse firma het Duitse bedrijf over. De Spanjaarden produceren en distribueren een vergelijkbaar product als X en het Duitse bedrijf gaat voortaan verder met deze vervanger van product X. Het Spaanse moederbedrijf zegt het managementcontract met het Nederlandse bedrijf eenzijdig op.

Het Nederlandse bedrijf protesteert, want het vreest een aanzienlijk omzetverlies als behalve het managementcontract ook de distributiefunctie wegvalt. Er ontstaat een wirwar van geblokkeerde betalingen en leveranties gevolgd door kort gedingen die leiden tot dwangsommen en meer gerechtelijke

procedures in Duitsland en Nederland. De rechter stelt mediation voor. In de eerste bijeenkomst wordt al snel duidelijk dat beide partijen van het managementcontract afwillen. De samenwerking en de distributiefunctie, die voor beide profijtelijk is, willen ze dan ook beiden behouden. Tevens blijkt dat de door de Spanjaarden voorgestelde afkoopsom niet reëel is. Om de relatie niet verder onder druk te zetten, wordt besloten de schade zo eenvoudig mogelijk vast te stellen. Het richtbedrag dat daaruit voortkomt, wordt door de financiële adviseurs van beide bedrijven verder uitgewerkt. In een tweede en laatste bijeenkomst komt men tot een definitieve afkoopsom die in de vaststellingsovereenkomst wordt opgenomen. De samenwerking wordt voortgezet: het Nederlandse bedrijf blijft de producten van het Spaanse bedrijf distribueren.

Een arbeidsconflict

Een ministerie heeft een arbeidsconflict met een van zijn medewerkers. De taak van de ambtenaar is gewijzigd en hij voelt zich miskend en ondergewaardeerd. Het conflict laait hoog op en leidt tot een procedure bij de rechter. Daar wordt verzocht om beëindiging van het dienstverband. De rechter wijst partijen op de mogelijkheid van mediation en beide zijn daartoe bereid. Op de bijeenkomst wordt in een goede sfeer gesproken over

de reden van de taakwijziging en ook worden de gevolgen voor de betrokken ambtenaar duidelijk. Hierdoor is het mogelijk dat er een oplossing wordt gevonden waarbij zowel het ministerie als de ambtenaar zijn gebaat: het ministerie betaalt een schadevergoeding aan de medewerker, hij blijft in dienst en wordt op vrijwillige basis gedetacheerd binnen het departement. Zonder mediation was dit conflict ongetwijfeld nog grimmiger geworden en had dit vrijwel zeker geleid tot arbeidsongeschiktheid van de ambtenaar.

Problemen rond een uitkering

Door een vergissing van een uitkeringsinstantie ontvangt een vrouw een uitkering die hoger is dan waarop zij formeel recht heeft. De instantie vordert het te veel betaalde bedrag terug, maar de vrouw weigert het bedrag terug te betalen. Zij vindt dat zij niet voor de fout van de uitkeringsinstantie hoeft op te draaien. Daarom spant zij een procedure aan bij de bestuursrechter. De juridische vraag in deze procedure is: had zij moeten of kunnen begrijpen dat zij te veel geld had ontvangen? De rechter verwijst de partijen met hun instemming door naar de mediator.

Bij de mediator kan de vrouw in een rustige en oplossingsgerichte sfeer aan de vertegenwoordiger van de uitkeringsinstantie uitleggen welke bezwaren zij heeft tegen terugvordering. Zij vindt de terugvordering onrechtvaardig en bovendien kan zij het bedrag niet in een keer terugbetalen. De uitkeringsinstantie krijgt de gelegenheid om uit te leggen hoe de fout is ontstaan en waarom de vrouw in elk geval ten dele had kunnen begrijpen dat zij een te hoog bedrag had gekregen. Doordat beide partijen hun bezwaren kenbaar hebben kunnen maken, zijn ze ook bereid samen een oplossing te vinden. Ze spreken af dat de uitkeringsinstantie een deel van de terugvordering kwijt scheldt en de vrouw betaalt de rest in termijnen terug.

Alimentatie en verdeling na echtscheiding

Twee echtelieden gaan scheiden. Er is over en weer veel onbegrip. Praten is onmogelijk geworden, laat staan dat zij het eens kunnen worden over de hoogte van de alimentatie en de verdeling van de huwelijksgemeenschap. Ze willen allebei in het huis blijven wonen. Omdat ze niet meer met elkaar praten, weten ze ook niet waarom de ander een bepaalde wens heeft.

De spanningen lopen op, ook in de contacten met de meerderjarige kinderen van wie er één binnenkort gaat trouwen. De situatie verergert nadat de vrouw de echtscheidingsprocedure is begonnen. Daarin staan de hoogte van de alimentatie en de verdeling van de huwelijksgemeenschap centraal. De rechter constateert op de zitting dat over de alimentatie niet beslist kan worden als de verdeling niet vaststaat, en omgekeerd. Dit zal de procedure in elk geval vertragen. Ook signaleert de rechter dat een uitspraak de andere problemen in de familie niet oplost. Een onderlinge regeling verdient de voorkeur en daarom stelt hij mediation voor.

Beiden stemmen in met mediation, tot verrassing van de ander. Ze zijn allebei eigenlijk wel bereid om te onderhandelen, maar ze weten niet hoe ze dat moeten aanpakken. De mediator brengt het gesprek tussen hen weer op gang. Hierdoor kunnen ze afstand nemen van verwijten uit het verleden, waarna ze ook weer samen naar de toekomst kunnen en willen kijken. Tijdens de mediation wordt ook duidelijk dat de belangen bij de woning toch anders liggen dan men dacht. De vrouw wil graag in de woning blijven wegens verknochtheid aan de buurt en de tuin, terwijl het de man alleen gaat om een vierkamerwoning, eventueel ook zonder tuin. Na taxatie van de woning blijkt dat de vrouw in het huis kan blijven, omdat ze in staat is de man 'uit te kopen'. De man is in staat met dat geld een nieuw huis te kopen dat voldoet aan zijn wensen. Hierna kan de alimentatie worden afgestemd op de inkomsten en uitgaven van beide partijen. Daarmee komen ze tot een gezamenlijke praktische oplossing. Aan het eind van de mediation zijn ze verzoend met het idee van een echtscheiding en kunnen zij weer op normale wijze over zakelijke aangelegenheden praten. Dit komt ook de sfeer in de familie ten goede en ze ontmoeten elkaar in goede harmonie bij het huwelijk van hun zoon.

Een andere bestemming van een woonhuis

Een stichting koopt een huis in een woonwijk om daar onderdak te bieden aan verstandelijk gehandicapte kinderen met gedragsmoeilijkheden. Op het pand rust volgens het bestemmingsplan de bestemming wonen. Het gemeentebestuur is een voorstander van het werk van de stichting en verleent vrijstelling ex art.19, lid 3 WRO. Met de burens en omwonenden wordt geen contact gezocht. Als de werkzaamheden ver gevorderd zijn, krijgt de buurt er lucht van. Handtekeningen worden verzameld, bezwaarschriften ingediend en de directe burens van het opvanghuis vragen een voorlopige voorziening bij

de voorzieningenrechter. Het zijn de gebruikelijke zorgen die hen daartoe brengen: overlast, privacy, achteruitgang van de buurt, vrees voor waardevermindering van hun huizen. Er is boosheid over de in hun ogen achterbakse handelwijze van de gemeente en angst dat het niet bij dit ene huis blijft. De stichting raakt hierdoor in de problemen: er zijn afspraken gemaakt over de inrichting en met toekomstige klanten, op korte termijn is het niet zo eenvoudig iets anders te vinden. Maar ook: met kwaadwillige burens is het slecht kinderen opvangen...

Tijdens de behandeling van de voorlopige voorziening biedt de stichting aan op termijn naar iets anders te willen zoeken. De behandelende rechter denkt dat met een juridische uitspraak het probleem niet kan worden opgelost. Hij vraagt of partijen iets voor mediation voelen. Na instemming neemt een mediator de zaak over.

In vier bijeenkomsten (totaal zeven uur) wordt er met elkaar gesproken en worden haalbare afspraken gemaakt. Het komt erop neer dat de buurtbewoners het gebruik van de woning door de stichting gedurende maximaal twee jaar gedogen. De stichting zoekt andere huisvesting, daarbij actief ondersteund door de gemeente. De gemeente zegt toe alle benodigde vergunningen met voorrang te zullen be- en afhandelen. De bewoners trekken alle bezwaren in alsmede het verzoek om een voorlopige voorziening. Het pand houdt een woonbestemming en de stichting verplicht zich het pand te zijner tijd op de vrije woningmarkt te verkopen aan een particulier. De kans is groot dat alle afspraken in de praktijk worden nagekomen, mede omdat de relatie tussen overheid en burgers is hersteld.

Een zakelijk conflict tussen burens

Op een terrein zijn twee tuinderijen gevestigd. Het terrein is omgeven door water en er is maar één brug. De relatie tussen de tuinders is slecht geworden. Beiden hebben in het verleden geprobeerd de ander uit te kopen, maar de verwachtingen lagen te ver uit elkaar. De tuinder met de grootste groeipotentie verwijt de ander misbruik van de situatie te willen maken door het onderste uit de kan te willen halen. In de slechte sfeer ontstaan over en weer pesterijtjes. Die komen tot een hoogtepunt als een van beiden de doorgang over de brug belemmert. De ander spant een kort geding aan en eist onbelemmerde doorgang. De rechter merkt dat er veel meer speelt dan deze kwestie en op haar voorstel kiezen partijen voor mediation.

Dankzij de vertrouwelijkheid van mediation zijn partijen bereid het achterste van hun tong te laten zien. Dit geeft de mediator de gelegenheid om oplossingen te verkennen in afzonderlijke gesprekken. Het uitzicht op een oplossing brengt partijen ook weer tot informeel en open overleg. Daarin geven beiden toe dat ze uit onmacht en frustratie tot pesterij zijn overgegaan. Het perspectief van een haalbare oplossing en de open communicatie maakt voor hen onderhandelen weer mogelijk. Gestimuleerd door de mediator en gesteund door de wederzijdse raadslieden bereiken ze snel een voor beiden bevredigende regeling, waarbij de één de ander uitkoopt tegen een acceptabel bedrag. De voorgenomen procedures inzake het recht van overpad en verontreiniging van de sloot verdwenen in de la. De tuinders hebben hun minnelijke oplossing bij hun beroepsorganisatie en anderen gemeld en dit heeft hun maatschappelijk aanzien vergroot.

De zelftest

Vul deze zelftest in en ontdek of mediation een manier is om uw conflict op te lossen. Denk niet na over wat de ander zou denken en willen, maak de afwegingen geheel vanuit uw eigen gezichtspunt.

Bent u bereid mee te werken aan een oplossing die in onderling overleg tot stand komt?

Ja, want

- ik zie wel mogelijkheden voor een redelijke oplossing
- ik heb belang bij een snelle oplossing
- ik heb nog vaker met de andere partij(en) te maken
- ik wil graag een oplossing op maat waar ik zelf invloed op heb
- het gaat mede om communicatiestoringen
- ik denk dat in mediation ook andere conflicten die ik met de wederpartij heb, kunnen worden opgelost
- het kan wellicht aanzienlijke (proces)kosten besparen

Nee, want

- ik vind het erg belangrijk dat de rechter zich over deze zaak uitspreekt
- een eerdere mediationpoging is mislukt en ik wil het niet nog eens proberen
- ik zie geen enkele mogelijkheid tot onderhandelen, omdat...

Ik twijfel, want

- ik weet niet precies waar wij aan beginnen
- ik weet niet hoeveel ruimte er is om te onderhandelen
- ik vind het moeilijk om met de wederpartij om de tafel te zitten
- ik weet niet of de andere partij wel wil meewerken
- ik zie weinig mogelijkheden

Bent u het bij 'ja' eens met een of meer van de genoemde argumenten, meldt u dan voor mediation aan bij de mediationfunctionaris van het gerecht waar uw procedure loopt.

Twijfelt u of wilt u meer informatie, dan kunt u overleggen met de mediationfunctionaris.

Adressen

Mediationfunctionaris

Elke rechterlijke instantie heeft zijn eigen mediationfunctionaris, die al uw vragen over mediation tijdens een gerechtelijke procedure kan beantwoorden en met wie u kunt overleggen of mediation zich leent voor het oplossen van uw conflict. Daarnaast regelt de mediationfunctionaris de mediation. Zijn of haar gegevens zijn te vinden in de folder bij deze brochure. Ontbreekt deze folder, neem dan contact op met het gerecht waar uw procedure loopt en vraag naar de mediationfunctionaris.

Algemene informatie over mediation naast rechtspraak:

Landelijk bureau Mediation naast rechtspraak
Postbus 9030
6800 EM Arnhem
Telefoon 026-359 28 05
Fax 026-359 23 20
www.mediationnaastrechtspraak.nl
mediation@hetnet.nl

Algemene informatie over mediation bij het Juridisch Loket:

Landelijke coördinatie mediation in het Juridisch Loket
Postbus 487
3500 AL Utrecht
Telefoon 030-232 64 10
Fax 030-234 27 27
www.rechtshulp.nl
www.hetjl.nl

Algemene informatie over mediation:

Nederlands Mediation Instituut (NMI)
Beurs World Trade Center
Postbus 30137
3001 DC Rotterdam
Telefoon 010-405 69 89
Fax 010-405 53 45
www.nmi-mediation.nl
info@nmi-mediation.nl